

**Бібліотека Житомирського державного університету
імені Івана Франка**

Іван Дзюба: "У мене свій світ, своя позиція..."

до 85 річчя від дня народження

рекомендаційний список літератури

укладач ©А. І. Мартинюк

Житомир 2016

Дзюба — то постать століття

І. Кошелівець

Відзначаємо 85-ліття Івана Михайловича Дзюби.

Іван Дзюба відомий український літературознавець, літературний критик, громадський діяч, дисидент радянських часів, Герой України (2001), академік НАНУ, Міністр культури України (1992–1994), голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка (1999–2001), керівник відділу загальних енциклопедичних досліджень Інституту енциклопедичних досліджень НАН України.

Співголова Головної редакційної колегії «Енциклопедії сучасної України». Головний редактор журналу «Сучасність» (1990-ті рр.), член редколегій наукових часописів «Київська старовина», «Слово і час», «Євроатлантика» та ін.

Академік Дзюба – автор більше чотирьохсот наукових досліджень, монографій, численних статей і розвідок. Праці Івана Михайловича присвячені актуальним проблемам вітчизняної історії та культури, широко відомі як в Україні, так і за її межами. Вони видані в перекладах російською, англійською, французькою, італійською та іншими мовами.

Список літератури містить 64 джерела, складається з трьох частин. У першій відображено окремі твори Івана Дзюби. У другій вміщено історико-культурологічні, літературно-критичні роботи Івана Дзюби: публікації в монографіях і періодичних виданнях. Третю частину складає література про творчість І. Дзюби.

Сподіваємось, що матеріал буде цікавий викладачам вузів, учителям, студентам, а також усім, хто цікавиться українською культурою і літературою.

Окремі твори Івана Дзюби

1. **Дзюба І.** З криниці літ : у 3 т. / Іван Дзюба. - Київ : Києво-Могил. акад., 2006 - 2007. – Т. 1. – 2006. – 973, [3] с.
2. **Дзюба І.** З криниці літ : у 3 т. / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Могил. акад., 2006 - 2007. – Т. 2. – 2006. – 972, [3] с.
3. **Дзюба І.** З криниці літ : у 3 т. / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Могил. акад., 2006 - 2007. – Т. 3. – 2007. – 893, [2] с.
4. **Дзюба І.** З криниці літ. У 3 т. Т. 2 / Іван Дзюба. – Київ : Обереги, 2001. – 846, [1] с. – (Українська модерна література).
5. **Дзюба І.** Є поети для епох / Іван Дзюба. – Київ : Либідь, 2011. – 206 с. : фот. – Бібліогр.: с. 204.
6. **Дзюба І.** Інтернаціоналізм чи русифікація : до 40-річчя оприлюднення / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Могил. акад., 2005. – 330, [3] с.
7. **Дзюба І.** На пульсі доби : штрихи до портр. письменників народів СРСР / Іван Дзюба. – Київ : Рад. письменник, 1981. – 279, [1] с.
8. **Дзюба І.** Нагнітання мороку. Від чорносотенців початку ХХ століття до українофобів початку століття ХХІ / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Могил. акад., 2011. – 503 с.
9. **Дзюба І. М.** Садридін Айні : нарис життя і творчості / І. М. Дзюба. – Київ : Дніпро, 1987. – 237, [2] с. – (Літературний портрет).
10. **Дзюба І.** Тарас Шевченко / Іван Дзюба. – Київ : Альтернативи, 2005. – 701, [1] с. – (Особистість і доба).
11. **Дзюба І.** У всякого своя доля. Епізод із стосунків Шевченка зі слов'янофілами : літ.-крит. нарис / Іван Дзюба. – Київ : Рад. письменник, 1989. – 371 с.
12. **Дзюба І.** Україна в пошуках нової ідентичності : ст., виступи, інтерв'ю, памфлети / Іван Дзюба ; вступ. сл. М. В. Поповича. – Київ : Україна, 2006. – 845, [1] с. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

Історико-культурологічні, літературно-критичні роботи Івана Дзюби: публікації в монографіях і періодичних виданнях

1. **Дзюба І. М.** Бібліографічний портрет української науки / І. М. Дзюба // Науковці України ХХ-ХХІ століть : метабібліографія / Ін-т енциклопед. дослідж. Нац. акад. наук України ; [уклад.: М. Г. Железняк, Л. М. Гутник, Т. А. Галькевич ; рец.: М. М. Романюк, В. П. Капелюшний]. – Київ, 2010. – С. 5.
2. **Дзюба І.** Більший за самого себе : [про В. Симоненка] / Іван Дзюба // Вибрані твори / Василь Симоненко ; упоряд.: Анатолій Ткаченко, Дана Ткаченко. – Вид. 2-ге. – Київ : Смолоскип, 2012. – С. 655-670. – (Шістдесятники).
3. **Дзюба І.** Випробуваний на справжність : [про В. Забаштанського] / Іван Дзюба // І все-таки - стою! : поезії, переклади / Володимир Забаштанський. – Київ : Грамота, 2009. – С. 5-20. – (Бібліотека Шевченківського комітету).
4. **Дзюба І.** Володимир Свідзинський / І. Дзюба // Історія української літератури ХХ століття. У 2 кн. Кн. 1. Перша половина ХХ ст. / за ред. В. Г. Дончика. – Київ : Либідь, 1998. – С. 172-177.
5. **Дзюба І.** Дивитися в очі доби : до проблеми молодого героя в сучас. укр. прозі / Іван Дзюба // Література і сучасність : літ.-крит. ст. / [упоряд. І. В. Зуб]. – Київ : Рад. письменник. – Вип. 19. – 1986. – С. 33-71.
6. **Дзюба І.** “Засвітився сам од себе” : [про творчість В. Свідзинського] / Іван Дзюба // Українське слово. У 3 кн. Кн. 1 : хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст. / [упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко]. – Київ, 1994. – С. 402-410.
7. **Дзюба І.** Ідеї Вольфганга Крауса у контексті гуманітарних проблем сучасності / Іван Дзюба // Екстракт 150. У 2 ч. Ч. 2 / за заг. ред. Лариси Івщиної ; [упоряд. Надія Тисячна та ін.]. – Київ : Укр. прес-група, 2009. – С. 41-50.

8. **Дзюба І.** Історичний міф Миколи Вінграновського / Іван Дзюба // Маршал Вінграновський : кн. про поета : спогади, есеї, листи, інтерв'ю / [авт. передм., уклад. П. Вольвач]. – Київ : Ярославів Вал, 2011. – С. 23-29.
9. **Дзюба І.** Кризь поетичні обрії століть / Іван Дзюба // Третє відлуння / Григорій Кочур ; вступ. слово Івана Дзюби ; передм. Марини Новикової. – Київ : Укр. письменник, 2008. – С. 6-9. – (Бібліотека Шевченківського комітету).
10. **Дзюба І.** На вічнім шляху до Шевченка / Іван Дзюба // Вічний як народ : Не вмирає душа наша, не вмирає воля... : сторінки до біогр. Т. Г. Шевченка / [авт.-упоряд.: О. І. Руденко, Н. Б. Петренко ; голов. ред. Микола Тимошик]. – Київ : Либідь, 1998. – С. 5-16.
11. **Дзюба І.** «Народжуйте себе допоки світу...» : [про І. Драча] / Іван Дзюба // Берло : кн. поезій / Іван Драч. – Київ : Грамота, 2007. – С. 5-26. – (Бібліотека Шевченківського комітету).
12. **Дзюба І.** Невтоленність : [Богдан Ступка] / Іван Дзюба // Майстер / Володимир Мельниченко. – Київ : Либідь, 2005. – С. 12-13.
13. **Дзюба І.** Невтомний і невичерпний : про нові "скрипти" В. Шевчука / Іван Дзюба // Кур'єр Кривбасу. – 2015. – № 302/303/304. – С. 177-206.
14. **Дзюба І.** Несходимі стежки минувшини : пригод. мотиви в іст. прозі / Іван Дзюба // Література і сучасність : літ.-крит. ст. / [упоряд. І. В. Зуб]. – Київ : Рад. письменник. – Вип. 20. – 1987. – С. 86-115.
15. **Дзюба І.** Особистість у світі літератури / Іван Дзюба // Той, хто віродив Могилянку : зб. до 60-ліття В. Брюховецького / [редкол. І. Дзюба та ін. ; упоряд.: В. Моренець, В. Панченко, Т. Ярошенко]. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2007. – С. 104-122.
16. **Дзюба І.** Перший розум наш... : [про Г. С. Сковороду] / Іван Дзюба // Хрестоматія з нової української літератури : для шк. і курсів українознавства / Олександра Копач ; передм. Лесі Храпливої-Щур. – Вид. 2-ге, допов. – Львів : Каменяр, 1993. – С. 76-80.

17. **Дзюба І.** Поезія вигнання / Іван Дзюба // Поети Празької школи. Срібні сурми : антологія / упоряд. Микола Ільницький. – Київ : Смолоскип, 2009. – С. 706-715.

18. **Дзюба І.** Поет філософської думки (Сергій Кримський) / Іван Дзюба // Слово і час. – 2011. – № 7. – С. 4-15. – Бібліогр.: с. 15.

19. **Дзюба І.** Роман Рахманний – лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка / Іван Дзюба // Народна творчість та етнографія. – 2001. – № 3. – С. 60-63.

20. **Дзюба І.** Смуток правди в Григорових очах... / Іван Дзюба // Вічна загадка любові : літ. спадщина Григора Тютюнника : спогади про письменника / ред. М. І. Петросюк. – Київ : Рад. письменник, 1988. – С. 242-251.

21. **Дзюба І.** Спогади і роздуми на фінішній прямій / Іван Дзюба // Рукопис : укр. альманах щоденників, листів, док., світлин : у 2 т. / [авт. ідеї Володимир Стадниченко ; під заг. ред. Івана Дзюби]. – Київ : Криниця, 2004. – Т. 1. – С. 8-263. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

22. **Дзюба І.** Стихія для окупанта / Іван Дзюба // Екстракт 150. У 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. Лариси Івшиної ; [упоряд. Надія Тисячна та ін.]. – Київ : Укр. прес-група, 2009. — С. 348-358.

23. **Дзюба І.** Суто український феномен / Іван Дзюба // Фондація Омеляна і Тетяни Антоновичів : штрихи до історії Фондації : виступи і лекції лавреатів нагород Антоновичів (1982-1998) / [упоряд. С. Гальченко]. – Київ ; Вашингтон : АВГУСТ, 1999. С.104-106.

24. **Дзюба І.** Сучасне суспільне і церковне становище в Україні / Іван Дзюба // Народна творчість та етнографія. – 2001. – № 3. – С. 5-13.

25. **Дзюба І.** "Таємниця початку виникає із словом" : [про "Римський триптих" Кароля Войтили – Папи Івана Павла II] / Іван Дзюба // Всесвіт = Vsesvit-Review of World Literature. – 2011. – № 1/2. – С. 179-183.

26. **Дзюба І.** У дивосвіті рідної хати : [про творчість В. Голобородька] / Іван Дзюба // Летюче віконце : вибр. поезії / Василь Голобородько ; вступ. ст.

Івана Дзюби. – Київ : Укр. письменник, 2005. – С. 5-16. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

27. Дзюба І. Україна і світ / Іван Дзюба // Народна творчість та етнографія. – 2001. – № 4. – С. 31-40.

28. Дзюба І. Українські тривоги атомної доби / І. Дзюба // Роздуми про Україну : вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Роман Рахманний. – Київ : Просвіта, 1997. – С. V-XVII.

29. Дзюба І. Чаклун-характерник українського слова [М. Лукаш] / Іван Дзюба // Наш Лукаш. У 2 кн. Кн. 1 / упоряд. Леонід Череватенко ; [редкол.: І. Дзюба та ін.] – Київ : Києво-Могилянська акад., 2009. – С. 391-398.

Література про творчість Івана Дзюби

1. **Базилевський В.** Філософія і психологічний час «не окремо» взятого життя : [про І. Дзюбу] / Володимир Базилевський // Дивослово. – 2006. – № 7. – С. 58-60.
2. **Барабаш Ю.** «Шевченківський текст» Івана Дзюби / Юрій Барабаш // Дивослово. – 2008. – № 3. – С. 45-50.
3. **Баранов В.** Духовний імператив Івана Дзюби / Віктор Баранов // Київ. – 2006. – № 7/8. – С. 2-5.
4. **Волошина Н.** Національний мислитель нашого часу. Іван Михайлович Дзюба / Н. Волошина // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 4. – С. 2-5.
5. **Голобородько Я.** Духовні автобани Івана Дзюби / Ярослав Голобородько // Слово і час. – 2011. – № 7. – С. 15-19.
6. **Голобородько Я.** Мегамислення Івана Дзюби : у контексті 80-річчя літературознавця й громад. діяча / Ярослав Голобородько // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2011. – № 11. – С. 2-4.

7. **Голобородько Я. Ю.** Духовні пріоритети Івана Дзюби : до 80-річчя укр. діяча / Я. Ю. Голобородько // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2011. – № 19/21. – С. 82-84.
8. **Дончик В.** Під знаком Івана Дзюби / Віталій Дончик // Дивослово. – 2006. – № 7. – С. 55-56.
9. **Жулинський М.** «У мене свій світ, своя позиція». Навздогін із пером у руках за невтомним марафонцем / Микола Жулинський // Українська література. Творці і твори : учням, абітурієнтам, студентам, учителям / Микола Жулинський. – Київ : Либідь, 2011. – С. 935-951.
10. **Жулинський М. Г.** Дзюба Іван Михайлович / М. Г. Жулинський // Енциклопедія Сучасної України. Т. 7. Г - Ді / Нац. акад. наук України, Наук. т-во ім. Шевченка ; редкол.: І. М. Дзюба [та ін.]. – Київ, 2007 – С. 554-555.
11. **Іван Дзюба** – талант і доля : біобібліогр. нарис / М-во культури і туризму України ; бібліогр.-уклад. Заморіна Тетяна Михайлівна. – Київ : Київ. правда, 2005. – 118 с. – (Шістдесятництво: профілі на тлі покоління ; вип. 7).
12. **Іваничук Р.** Моє слово про лідера шістдесятників : [про І. Дзюбу] / Роман Іваничук // Дивослово. – 2006. – № 7. – С. 53-54.
13. **Ільницький М.** Цілісність індивідуальності : [про І. Дзюбу] // Дивослово. – 2006. – № 7. – С. 57.
14. **Касян Л.** «Спогади і роздуми на фінішній прямій» Івана Дзюби в контексті автобіографічно-мемуарного дискурсу українських шістдесятників / Людмила Касян // Слово і час. – 2013. – № 7. – С. 54-67. – Бібліогр.: с. 67.
15. **Павлишин М.** Іван Дзюба: норми серед явищ / М. Павлишин // З криниці літ. У 3 т. Т. 3 / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Моги́л. акад., 2007. – С. 860-875.
16. **Павлишин М.** Явище і норма: Іван Дзюба, критик / Марко Павлишин // З криниці літ. У 3 т. Т. 1 / Іван Дзюба. – Київ : Києво-Моги́л. акад., 2006. – С. 7-37.
17. **Панченко В.** Іван Дзюба – літературний сталкер / Володимир Панченко // Київ. – 2001. - № 7/8. – С. 138-145.

